
Spis treści

Wstęp	13
Wykaz aktów prawnych	15
Wykaz zastosowanych skrótów	19
Wykaz kont księgi głównej	20
1. Rachunkowość jako system informacyjny (<i>Anna Kuzior</i>)	25
1.1. Istota i znaczenie rachunkowości jako systemu informacyjnego	27
1.2. Zasady rachunkowości	30
1.3. Regulacje rachunkowości w Polsce na tle integracji z Unią Europejską ...	34
1.4. Podmioty rachunkowości i obowiązujące je podstawy prawne	37
1.5. Zakres przedmiotowy rachunkowości	41
Pytania	42
2. Koszty działalności operacyjnej i ich ewidencja (<i>Józef Pfaff</i>)	43
2.1. Istota kosztów	45
2.2. Klasyfikacja kosztów działalności	47
2.3. Ewidencja kosztów zasadniczej działalności operacyjnej	53
2.3.1. Układ rodzajowy kosztów	53
2.3.2. Układ funkcjonalny kosztów	56
2.3.3. Układ rodzajowo-funkcjonalny kosztów	59
2.4. Rozliczenia międzyokresowe kosztów	61
2.4.1. Rozliczenia międzyokresowe czynne	61
2.4.2. Rozliczenia międzyokresowe bierne	64
Pytania	68

3.	Długo- i krótkoterminowe inwestycje (<i>Małgorzata Rówińska-Król</i>)	69
3.1.	Pojęcie i klasyfikacja inwestycji	71
3.2.	Aktywa finansowe a instrumenty finansowe	74
3.3.	Aktywa pieniężne	80
3.3.1.	Pojęcie i zakres aktywów pieniężnych	80
3.3.2.	Obrót gotówkowy i jego ewidencja	81
3.3.3.	Obrót bezgotówkowy i jego ewidencja	85
3.3.4.	Wycena aktywów pieniężnych	97
3.4.	Niepieniężne aktywa finansowe w krajowych regulacjach rachunkowości	101
3.4.1.	Wstępne ujęcie aktywów finansowych – kategorie aktywów finansowych	101
3.4.2.	Wycena bilansowa w wartości godziwej i jej ewidencyjne skutki	105
3.4.3.	Wycena w skorygowanej cenie nabycia	117
3.4.4.	Przekwalifikowanie aktywów finansowych	123
3.4.5.	Uproszczone podejście do wyceny aktywów finansowych	124
3.5.	Regulacje MSSF w zakresie aktywów finansowych	126
3.6.	Inwestycje niefinansowe	138
3.6.1.	Pojęcie i zakres inwestycji niefinansowych	138
3.6.2.	Wartość początkowa inwestycji niefinansowych	140
3.6.3.	Wycena bilansowa inwestycji niefinansowych	142
	Pytania	148
4.	Rzeczowe aktywa trwałe (<i>Anna Kuzior</i>)	149
4.1.	Istota, zakres i klasyfikacja rzeczowych aktywów trwałych	151
4.2.	Wycena środków trwałych	156
4.2.1.	Wartość początkowa	156
4.2.2.	Amortyzacja środków trwałych	164
4.2.3.	Trwała utrata wartości	184
4.2.4.	Wycena bilansowa środków trwałych	192
4.3.	Dokumentacja i ewidencja zmian w stanie środków trwałych	195
4.4.	Leasing środków trwałych	205
4.4.1.	Istota i klasyfikacja leasingu	205
4.4.2.	Ewidencyjne i sprawozdawcze konsekwencje leasingu według ustawy o rachunkowości	207
4.4.3.	Międzynarodowy Standard Sprawozdawczości Finansowej 16 „Leasing”	222
4.5.	Środki trwałe w budowie	230
4.5.1.	Istota, klasyfikacja i zasady wyceny	230
4.5.2.	Ewidencja środków trwałych w budowie	235
	Pytania	239

5.	Wartości niematerialne i prawne (<i>Anna Kuzior</i>)	241
5.1.	Istota i elementy wartości niematerialnych i prawnych	243
5.2.	Zasady wyceny wartości niematerialnych i prawnych	249
5.2.1.	Ustalanie wartości początkowej	249
5.2.2.	Amortyzacja, trwała utrata wartości i wycena bilansowa	251
5.3.	Ewidencja zmian w stanie wartości niematerialnych i prawnych	257
	Pytania	264
6.	Rozrachunki wynikające z działalności operacyjnej (<i>Lucyna Poniatowska</i>) ...	265
6.1.	Istota i cechy rozrachunków	267
6.2.	Klasyfikacja rozrachunków	272
6.3.	Wycena rozrachunków	279
6.4.	Odpisy aktualizujące należności i ich ewidencja	287
6.5.	Ogólne zasady ewidencji i dokumentacji rozrachunków	290
6.6.	Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami, ich dokumentacja i ewidencja	293
6.7.	Rozrachunki publicznoprawne i ich księgowo ujęcie	300
6.8.	Ewidencja i dokumentacja rozrachunków z pracownikami	317
6.9.	Ujęcie rozrachunków w bilansie	327
	Pytania	330
7.	Zobowiązania finansowe (<i>Małgorzata Rówińska-Król'</i>)	333
7.1.	Pojęcie i zakres zobowiązań finansowych	335
7.2.	Podstawowe zasady wyceny zobowiązań finansowych w świetle krajowych regulacji	336
7.3.	Kredyty bankowe	340
7.3.1.	Charakterystyka umowy kredytu bankowego	340
7.3.2.	Koszt kredytu	343
7.3.3.	Wycena i ewidencja kredytów bankowych	344
7.4.	Zaciągnięte pożyczki	347
7.4.1.	Cechy umowy pożyczki	347
7.4.2.	Wycena i ewidencja pożyczek	349
7.5.	Zobowiązania z tytułu wyemitowanych obligacji	350
7.5.1.	Charakterystyka obligacji	350
7.5.2.	Wycena i ewidencja obligacji własnych	353
7.6.	Zobowiązania wekslowe	354
7.7.	Instrumenty pochodne o charakterze zobowiązań	356
7.8.	Regulacje MSSF 9 w zakresie zobowiązań finansowych	360
	Pytania	361

8.	Rezerwy w rachunkowości (<i>Lucyna Poniatońska</i>)	363
8.1.	Rezerwy w teorii rachunkowości	365
8.2.	Rezerwy jako kategoria zobowiązań	368
8.3.	Regulacje dotyczące rezerw zawarte w ustawie o rachunkowości i w Krajowych Standardach Rachunkowości	373
8.4.	Rezerwy według MSSF	377
8.5.	Okoliczności tworzenia rezerw	379
8.6.	Wycena i ujęcie rezerw w bilansie	384
8.7.	Ogólne zasady ewidencji rezerw	389
8.8.	Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego i jej ewidencja	393
8.9.	Tworzenie i ewidencja rezerw na świadczenia emerytalne i podobne	400
8.10.	Rodzaje pozostałych rezerw i ich ewidencja	408
	Pytania	414
9.	Obrót materiałowy (<i>Anna Kuzior</i>)	417
9.1.	Istota i klasyfikacja materiałów	419
9.2.	Wycena materiałów	421
9.2.1.	Ogólne zasady wyceny materiałów	421
9.2.2.	Bieżąca wycena przychodów i rozchodów materiałów	426
9.2.3.	Wycena bilansowa materiałów	435
9.3.	Dokumentacja i zasady ewidencji materiałów	439
9.4.	Ewidencja zwiększeń stanu i wartości materiałów	441
9.5.	Ewidencyjne ujęcie reklamacji zgłaszanych dostawcy materiałów	449
9.6.	Ewidencja rozchodu materiałów	457
	Pytania	470
10.	Obrót towarowy i jego ewidencyjne ujęcie (<i>Lucyna Poniatońska</i>)	471
10.1.	Istota, zakres i formy obrotu towarowego	473
10.2.	Szczeble obrotu towarowego i odpowiadający im system cen i marż	480
10.3.	Zasady wyceny towarów	486
10.4.	Ogólne zasady dokumentacji i ewidencji obrotu towarowego	495
10.5.	Ewidencja obrotu towarowego magazynowego	498
10.5.1.	Ewidencja zakupu towarów	498
10.5.2.	Ewidencja sprzedaży towarów	508
10.6.	Ewidencja obrotu tranzytowego	519
	Pytania	521

11.	Wycena i ewidencja produktów pracy (<i>Małgorzata Rówińska-Król</i>)	523
11.1.	Istota i zakres produktów pracy	525
11.2.	Zasady ustalania kosztu wytworzenia produktów	526
11.2.1.	Etapy rozliczania kosztów właściwej działalności operacyjnej	527
11.2.2.	Struktura kosztu wytworzenia produktów	532
11.3.	Ewidencja produktów pracy	536
11.3.1.	Przyjęcie produktów gotowych do magazynu	536
11.3.2.	Sprzedaż produktów gotowych	539
11.3.3.	Wycena bilansowa produktów	545
	Pytania	546
12.	Kontrakty długoterminowe (<i>Małgorzata Rówińska-Król</i>)	549
12.1.	Charakterystyka usług długoterminowych	551
12.2.	Koszty długoterminowych usług	553
12.3.	Przychody z długoterminowych umów	557
12.4.	Rozliczanie przychodów i kosztów niezakończonych usług długoterminowej – kompleksowy przykład	559
12.5.	Regulacje MSSF 15	568
	Pytania	570
13.	Przychody (<i>Lucyna Poniatowska</i>)	571
13.1.	Istota przychodów	573
13.2.	Klasyfikacja przychodów	577
13.3.	Zasady wyceny i ujmowania przychodów	587
13.4.	Ewidencja przychodów	591
13.5.	Rozliczenia międzyokresowe przychodów	597
	Pytania	601
14.	Rezultaty finansowe działalności jednostki gospodarczej (<i>Marzena Strojek-Filus</i>)	603
14.1.	Istota, zakres i rodzaje dokonań jednostki gospodarczej	605
14.2.	Wynik finansowy jako element kapitałów własnych jednostki gospodarczej	608
14.3.	Elementy wyniku finansowego w ujęciu typów działalności	610
14.4.	Sposoby ustalania wyniku finansowego	618
14.5.	Odroczony podatek dochodowy w rachunku wyników	630
14.6.	Zasady i ewidencja księgowa podziału wyniku finansowego netto	638
	Pytania	642

15.	Kapitały własne i ich ujęcie w ewidencji (<i>Józef Pfaff</i>)	643
15.1.	Pojęcie i znaczenie kapitału własnego	645
15.2.	Klasyfikacja kapitałów własnych	647
15.3.	Charakterystyka kapitałów własnych w spółkach kapitałowych	649
15.3.1.	Kapitał zakładowy w spółce akcyjnej	649
15.3.2.	Kapitał zakładowy w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością	653
15.3.3.	Kapitały rezerwowe w spółkach kapitałowych	656
15.4.	Charakterystyka kapitałów własnych w spółkach osobowych	662
15.4.1.	Charakterystyka spółek osobowych	662
15.4.2.	Ewidencja zmian kapitału własnego w spółkach osobowych	664
15.4.3.	Kapitał własny w jednoosobowym przedsiębiorstwie prywatnym	666
15.5.	Prezentacja kapitałów własnych w sprawozdaniu finansowym	668
	Pytania	670
16.	Inwentaryzacja aktywów i pasywów (<i>Józef Pfaff</i>)	671
16.1.	Pojęcie inwentaryzacji, jej rodzaje, metody i terminy	673
16.2.	Dokumentacja inwentaryzacyjna	680
16.3.	Rozliczenie wyników inwentaryzacji	682
16.4.	Klasyfikacja, rozliczenie i ewidencja niedoborów inwentaryzacyjnych	684
16.5.	Rozliczenie i ewidencja nadwyżek inwentaryzacyjnych	689
	Pytania	693
17.	Sprawozdanie finansowe jednostki gospodarczej – zakres i zasady sporządzania (<i>Marzena Strojek-Filus</i>)	695
17.1.	Istota i regulacje prawne sprawozdawczości finansowej	697
17.2.	Cechy sprawozdania finansowego	699
17.3.	Klasyfikacja i wymogi formalne sprawozdania finansowego	703
17.4.	Sporządzanie sprawozdania finansowego	707
17.5.	Bilans	708
17.6.	Rachunek zysków i strat	713
17.7.	Rachunek przepływów pieniężnych	720
17.8.	Zestawienie zmian w kapitale (funduszu) własnym	725
17.9.	Informacja dodatkowa	727
	Pytania	731

18.	Skonsolidowane sprawozdanie finansowe (<i>Marzena Strojek-Filus</i>)	733
18.1.	Istota i rodzaje relacji kapitałowych	735
18.2.	Wymogi formalne sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych	742
18.3.	Etapy konsolidacji sprawozdań finansowych metodą pełną	747
18.4.	Różnica konsolidacyjna	750
18.5.	Pozostałe procedury konsolidacyjne w metodzie konsolidacji pełnej ...	757
18.6.	Metoda proporcjonalna konsolidacji sprawozdań finansowych	760
	Pytania	763
	Literatura	765
	Indeks	769